

Publisher: Igitur, Utrecht Publishing & Archiving Services. Website: www.tijdschriftstudies.nl

Content is licensed under a Creative Commons Attribution 3.0 License

URN:NBN:NL:UI:10-1-114153. TS > # 34, december 2013, p. 183-184.

Onderzoeksberichten

Politics of Use: Computer Application as Culture-Technical Configuration

Met de toename in populariteit van de *personal computer* in het begin van de jaren tachtig groeit ook de informatiebehoefte van een steeds groter aantal nieuwe (thuis)gebruikers. Om deze gebruikers van informatie te voorzien worden tientallen computertijdschriften in rap tempo op de Amerikaanse markt geïntroduceerd. In dit pre-internet decennium vormt het computertijdschrift de enige informatieverbinding tussen de gebruiker, die veelal weinig computer geletterd is, en de toepassing van een complexe technologie.

Aan de hand van drie *case studies* die ieder inzoomen op een (populaire) toepassing van de *personal computer* – *word-processing* (jaren 70/80), *productivity application* (jaren 80), *web-browsing* (jaren 90) – wordt in dit project onderzoek gedaan naar de historische en politieke dimensies van de software-applicatie als standaardmodus in computergebruik. Hierbij vormt het in kaart brengen en duiden van het netwerk van sociale, culturele en technologische factoren dat ten grondslag ligt aan ieder van de eerder

genoemde applicaties een belangrijk onderdeel.

Het computertijdschrift vormt voor dit historisch onderzoek een bijzondere bron die niet alleen in tekst – *editorials*, *how to's*, *reviews* – maar ook in beeldmateriaal – *covers*, advertenties – een uniek perspectief geeft op een in wording zijnde gebruikerscultuur met *applicatie* als sleutelbegrip. Aan de hand van dit perspectief maakt het computertijdschrift daarmee tevens een kritische analyse mogelijk van een hedendaagse gebruikerscultuur die compleet is gevormd rondom de *app*. Door het netwerk van eerder genoemde factoren te ontrafelen is het doel van dit project om inzicht te verkrijgen in de status van de verhouding tussen gebruiker en computertechnologie in deze nu alomtegenwoordige applicatiecultuur.

Niels Kerssens

Universiteit van Amsterdam, Amsterdam School for Cultural Analysis (ASCA)

Promotores: prof. dr. J.F.T.M. van Dijck en dr. B. Rieder

Looptijd: 2012-2015

E-mail: N.Kerssens@uva.nl

Transnational images, national texts. The production of (trans)national identity in European illustrated newspapers, 1842-1870

Op 14 mei 1842 besteedde het eerste nummer van het Engelse blad *Illustrated London News* aandacht aan een verwoestende brand in de Duitse stad Hamburg. Wat opvalt is dat lezers niet alleen over de brand kunnen *lezen*, maar dat ze de brand ook kunnen *zien*. De afbeelding van het brandende Hamburg is één van de eerste illustraties van een nieuwsgebeurtenis in een massamedium. De *Illustrated London News* werd door de combinatie van tekst en afbeeldingen binnen de kortste tijd razend populair en vond al snel navolging in verschillende Europese landen.

Volgens Benedict Anderson is de massale verspreiding van ‘landstalen’ (*vernacular languages*) de belangrijkste voorwaarde voor het ontstaan van de nationale ‘imagined community’. Negen-tiende-eeuwse geïllustreerde nieuwstijdschriften als de *Illustrated London News* bestaan echter niet alleen uit ‘nationale’ teksten maar ook uit ‘transnationale’ afbeeldingen: de taal van de afbeelding wordt immers door iedereen gesproken. Dit onderzoek hoopt een nieuw licht te werpen op de gelijktijdige en onderling

samenhangende vorming van nationale en transnationale identiteit tussen 1842 en 1870 door zeven Europese geïllustreerde tijdschriften te onderzoeken.

Deze kwestie benader ik vanuit drie invalshoeken. Ten eerste wil ik kijken naar het zelfbeeld van de tijdschriften: definieerden ze zich als een nationaal of juist als een inter- of transnationaal medium? Ten tweede verwacht ik met een onderzoek naar de productie van de tijdschriften aan te tonen dat deze voor een groot deel binnen een transnationaal netwerk plaatsvond. Ten slotte laat een onderzoek naar de representatie in de tijdschriften van de zogenaamde communicatierevolutie, de enorme toename van spoorwegen, stoomlijnen en de telegraaf in de jaren zestig van de negentiende eeuw, zien hoe de gelijktijdige vorming van een nationale en een transnationale identiteit in de bladen concreet vorm krijgt.

Thomas Smits
 Radboud Universiteit Nijmegen
 Promotores: prof. dr. Sophie Levie, dr. Lotte Jensen
 Looptijd: 2013-2017
 e-mail: T.Smits@let.ru.nl